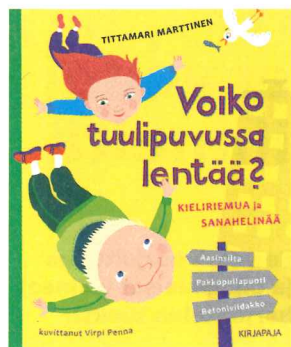

Raisa Cacciatore:
Ystävyyttä on ykkönen. Iloiset koiraveljet Dina ja Polo. Kuvitus Helena Häkkinen. Minerva 2011.

Tittamari Marttinen:
Voiko tuulipuvussa lentää? Kieliriemua ja sanahelinää. Kuvitus Virpi Penna. Kirjapaja 2011.

Liisa Lauerma:
Sukuseikkailu. Kuvitus Ismo Rekola. Lasten Keskus 2011.

Tuula Karjalainen:
Kuin silloin ennen. Lasten elämää Rudolf Koivun kuvittamana. Minerva 2011.

Tarinasta tietoon

Tarinoiden tenho ei ole vuosituhansien aikana vähentynyt. Nykyihmisen aivot janoavat yhä innokkaammin kertomuksen muotoon rakennettuja viestejä, ovat ne sitten kuvallisia tai sanallisia. Siksi tietokin puetaan usein tarinan viittaamaan, milloin paksumpaan, milloin ohuempaan.

Eryyisesti lapsille ja nuorille suunnattu tietotarjonta huojuu faktan ja fiktion rajamailla ja hyödyntää yleensä kumpaakin kerrontatapaa. Kirjastossa tietotarinat tai tarinatieto luokitellaankin usein kahteen luokkaan.

Voiko ystäväksi oppia?

Labradorinoutajat Dina ja Polo ystäväystyvät Viipurista salakuljetetun Begi-koiran kanssa ja kokevat yhdessä monta seikkailua. Kaikki pihan koirat ovat ystävyksiä keskenään, ja joukkoon mahtuu erilainen Marttikin, kettupoi-ka Viipurin metsistä. Koirat ovat aikamoisia persoonia, puhuvatkin hauskaasti kukin omalla tavallaan. Helena Häkkinen vauhdikas piirroskuvitus antaa lisävaihteita koirahahmoille.

Lastenpsykiatri Raisa Cacciatoren veikeässä tarinassa *Ystävyyttä on ykkönen* pohditaan ystävyyttä ja sen merkitystä ihmiselle. Koirat ovat onnistunut valinta päähenkilöiksi. Etäännytäminen helpottaa keskustelua lapsen kanssa. Kirjan lopussa on apuvälineitä asian käsittelyyn: ystävyuden pelisäännöt, kysy-

myksiä keskustelua varten, tarinaan liittyviä puuhatehtäviä sekä vanhemmille eväitä arvojen käsittelyyn.

Hellyttävät koirahahmot ja vetävä tarina kiinnostavat lasta varmasti. Siinä sivussa juurtuu pieneen mieleen, miten toimia ystävänä tai miten voi itse aktiivisesti hankkia ystäviä. Kirja opastaa myös toimimaan kiusaamistilanteissa. Kirjalle on varmasti tarvetta niin kotona kuin varhaiskasvatuksessakin. Cacciatoren teos on täsmätuote lapsen ihmissuhteiden käsittelyyn.

Kieli on loputon ilo

Tittamari Marttinen johdattelee rennolla asenteella kielen ihmeelliseen ja alati muuttuvaan maailmaan. Mainio opus *Voiko tuulipuvussa lentää?* painottaa kielen luovuutta ja leikinomaisuutta. Kielen kuvallisuus on perusasia, ja siitä irtoaa monta hauskuutta: pullasorsa, korvasieni, kuutamokiisseli...

Emma ja Kalle leikkivät kielen ilmauksilla, jotka Kiira Kielipoliisi yrittää suitsia. Ilmaukset pyörivät ja hyöriivät. Lopuksi Kiirakin intoutuu mukaan ja kirjoittaa dekkarin. Pitkin matkaa tietoruudut kokoavat, tiivistävät ja selventävät kieliasioita. Lapsi saa tietoa kielensäännöistä, onomatopoeettisista sanoista, sanojen ja sanontojen merkityksistä, vertauksista, riimeistä, synonyymeistä ja homonyymeistä ja nonsense-teksteistä. Kun aikansa kieltä pyörit-

tää, voi tulla halu myös kirjoittaa. Lopussa on vielä vinkejä nuorelle kirjailijalle.

Marttisen hauska kieliopas on kirjan alaotsikon mukaisesti täynnään kieliriemua ja sanahelinää. Kaiken lystin lomassa voi todella myös oppia kielen perusasioita. Teos sopii erinomaisesti lasten ja aikuisten yhteiseksi riemuksi niin koteihin kuin hoitopaikkoihinkin. Virpi Pennan värikäs ja oivaltava kuvitus lisää riemua vielä monen kuvan verran.

Rakas suku

Liisa Lauerman ja Ismo Rekolan *Sukuseikkailu* auttaa pääsemään alkuun, kun oma suku kiinnostaa. Kirjassa Nikke ja Noora tutustuvat sukuunsa askartelemalla ja keräämällä tietoa suvun vaiheista, ihmisistä, asuinpaikoista ja ammasteista. Tietoa voi tallentaa sukupyrstöön, sukujunaan tai sukutaloon. Sukubussimatalla valottuu sukulaisten murretusta sekä lähistoria asumisesta vapaa-ajanviettoon. Lopuksi merkitään kalenteriin suvun merkkipäivät.

Kirja sopii aikuisen ja lapsen yhteiseksi puuhakirjaksi, mutta antaa virikkeitä myös päiväkodeille, kouluille, seurakunnille ja järjestöille. Jos kaiken kirjan tarjoaman suvustansa selvittää, tekemistä riittää pitkäksi aikaa. Harva vanhempi jaksaa tai ehtii työstää kaikkea lapsensa kanssa, mutta osa tehtävistä sopii hyvin myös yksin tekemiseen.

Leikekirjamainen kuvitus on yhtä tärkeä kuin tekstiosuus ja jäsentää monenlaisista virikkeistä ja vinkeistä toimivia kokonaisuuksia. Kirja sopii erinomaisesti isovanhempien ja jälkikasvun yhteiseksi "projektiksi".

Mennyt maailma

Yksi viime aikojen viehättävimmistä ja nostalgisimmista kirjoista on Tuula Karjalaisen *Kuin silloin ennen*. Kirjan tunnelma on lempeän haikea ja vetoaa syvästi ainakin 1950-luvulla syntyneen muistoihin.

Rudolf Koivun kuvamaailman kautta kirjassa käsitellään lasten elämää ennen tv:n ja tietotekniikan aikaa. Karjalainen kertoo arkisista asioista, kuten työnteosta, pukeutumisesta, asumisesta, terveydenhoidosta ja koulunkäynnistä, mutta myös vapaa-ajan leikeistä, vuoden juhlista ja Markus-sedästä. Lopuksi johdetaan lasta kuvittelemaan itsensä entisajan maailmaan. Tekstiä ryödittävät ikitutut laulurunot.

Kirjassa on satakunta Rudolf Koivun kuvaa pääasiassa 1900-luvun ensi vuosikymmeniltä. Mukana on runsaasti satujen kauniita, mutta joskus lapsen mielestä hurjia fantasiakuvia. Suurin osa on aapiskirjojen ja postikorttien realistisia kuvia. Rudolf Koivun kuvista ja Tuula Karjalaisen tekstistä syntyy kaunis ja hienovireinen kokonaisuus, jonka visuaalista elämystä lisäävät onnistunut taitto ja kirjan vanhahtavan kel-